

ωνικό του ζήτημα», συμπληρώνοντας την επανάσταση του Ψυχάρη, μᾶς ὠθοῦσε στὸν ἡθικο-κοινωνικό συγχρονισμό μας.

Ἔτσι ἡ ὁλοκληρωτικὴ επανάσταση τὴν ὁποία συμπληρώνουμε σήμερα ἀπὸ ἀνάγκη βιολογικὴ μιᾶς προσαρμογῆς πρὸς τὶς συνθῆκες ποὺ δημιούργησε γιὰ τὸν κόσμον ὁλόκληρον ὁ νεώτερος πολιτισμός, εἶναι ἔργο τῶν δύο μεγάλων μοχλῶν τῆς συγχρονιστικῆς κινήσεως μέσα στὴ φυλὴ μας—τοῦ Ψυχάρη καὶ τοῦ Σκληροῦ.

Καὶ ὁ Σκληρὸς ἀπ' τὴν ἀποψη τῆς ὁλοκληρώσεως στάθηκεν ὁ πρῶτος ισόρροπος νεοέλληνας, ὁ προδρομικὸς ἀντιπρόσωπος τοῦ τύπου, ποῦ τείνει νὰ ἀρῇ ἡ φυλὴ ὑστερα ἀπ' τὶς δύο ἐπαναστάσεις, τὴ γλωσσικὴ καὶ τὴν ἡθικο-κοινωνικὴ.

Ὁ δημοτικιστὴς, ὁ ἀπαλλαγμένος ἀπὸ κάθε μεσαιωνισμὸ γλωσσικὸ καὶ ὁ ἄνθρωπος τῶν καθαρισμένων κοινωνικῶν καὶ ἡθικῶν ἀντιλήψεων.

Καὶ αὐτὲς οἱ δύο πνευματικὲς ἐπαναστάσεις μέσα σὲ μιὰ καρδιά τόσον ἀγνὴ καὶ ἕνα πνεῦμα τόσο διαλεκτικὸ καὶ ἄδολο, ὅπως ἦταν ἡ καρδιά καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ Σκληροῦ, δὲν μπορούσαν παρὰ νὰ δημιουργήσουν μιὰ προσωπικότητα ποὺ νὰ στέκεται σὰ μεσότοιχο καὶ σὰ σταθμὸς ἀνάμεσα στοὺς δύο μας κόσμους, τὸν παλιὸ μὲ τὴ μεσαιωνικὴ βαρβατίλα καὶ τὶς προλήψεις του καὶ τὸ νέο ποὺ προβάλλει ὁλοένα ἀγνός, φταεινὸς καὶ ὥρατος....

Τὰ λίγα μου αὐτὰ λόγια, γιὰ κείνον ποὺ στάθηκεν ὁ πατέρας, ὁ δάσκαλος κ' ὁ ὑψωτῆς μου, πόσο θὰ ἤθελα νὰ τοῦ γίνονταν τὸ ταπεινὸ λιβάνι ποὺ θὰ μπορούσα νὰ κἀνω ἐγὼ ὁ ἀνάξιος μαθητὴς του ἐπάνω στὸ ἅγιο χῶμα τοῦ τάφου του !

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ, 25 ΔΕΚΕΜ. 1919.

Ι. ΙΟΡΔΑΝΙΔΗΣ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ.

ΤΡΕΙΣ ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ ΤΟΥ ΙΟΡΔΑΝΙΔΗ.—Ὁ Ἰορδανίδης ποὺ μπορεῖ κανεὶς νὰ ὀνομάσει τὸ Δελμούζο τῆς Αἰγύπτου γιὰ τὴ παιδαγωγικὴ του δράση καὶ τὴν ἀντίδραση ποὺ γεννήθηκε ἀπ' αὐτὴ μέσα στοὺς αἰώνιους κύκλους τῶν παπᾶδων, δασκάλων καὶ κάθε στύλων τῆς κοινωνικῆς παράδοσης, ἔδωσε μιὰ σειρά ἀπὸ τρεῖς διαλέξεις, τὸ Δεκέμβρη, στὴν αἴθουσα τοῦ «Πτολεμαίου» γιὰ τὸ παιδαγωγικὸ σύστημα τῆς Ἰταλίδος Μοντεσόρι.

Οἱ διαλέξεις αὐτὲς ὡς ἐκλαίκευση ἐπιστημονικοῦ θέματος σημείωσαν μιὰν ἀληθινὴν ἐπιτυχία. Χωρὶς ὁ ὁμιλητὴς νὰ παραμελήσει τὴν ἀκριβολογία καὶ τὴν ἐπιστημονικὴ τοποθέτηση τῶν προβλημάτων ποὺ εἶχε ν' ἀναπτύξει, ἔφτανε σὲ μιὰ ἀπλοποίηση τοῦ ὥστε νὰ τὰ καταιβάξει ὡς τὸ ἐπίπεδο τῶν ἀκροατῶν του. Ἔτσι κατόρθωνε νὰ τοὺς πείθει καὶ νὰ τοὺς συνεπέρνει ὄχι σπάνια γοητευόντάς τους.

Τὸ σύστημα τῆς Μοντεσόρι ποὺ εἶναι μιὰ θαυμασία ὑπομονετικὴ μελέτῃ τῆς ψυχολογίας τοῦ μικροῦ παιδιοῦ (προορίζεται γιὰ παιδάκια 3 ἕως 7 ἐτῶν) καὶ ἡ ρύθμιση τῆς παιδαγωγικῆς πάνω στὰ πορίσματα τῆς μελέτης αὐτῆς, ξαπλώνεται ἀπὸ μερικὰ χρόνια σὲ πολλές χώρες (πρὸ πάντων Ἰταλία, Ἑλβετία, Γαλλία, Ἀγγλία καὶ Ἀμερική). Ἀποτελεῖ ἀξιολογώτατη συναρμολόγηση καὶ στερεὸν οἰκοδόμημα τῶν νεωτέρων ἀντιλήψεων τῆς ἱατρικῆς, φιλολογικῆς καὶ ψυχολογικῆς ἐπιστήμης βαλμένων ἀπὸ τὴ Μοντεσόρι σύμφωνα μ' ἕνα δικό της ἁρμονικώτατο σχέδιο.

Ἀλλὰ τέτοιου εἶδους πράγματα δὲν εἶναι γιὰ νὰ χαρακτηρίζονται μόνο μὲ περισσότερο ἢ λιγότερον ὥρατα λόγια. Τὸ καλύτερον ἐγκώμιό τους εἶναι νὰ ἐφαρμοσθῶν, νὰ γίνουν ἡ εὐεργεσία τῶν μικρῶν παιδιῶν μας. Καὶ τέτοιο σκοπὸ εἶπε, τελειώνοντας ὁ Ἰορδανίδης, πῶς ἔχουν οἱ ἐνθουσιῶδεις διαλέξεις του.

ΜΙΑ ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ.—Μᾶς ἔστειλαν γιὰ νὰ τὴ δημοσιέψουμε στὰ «Γράμματα» τὴν ἀκόλουθὴ προκήρυξη :

«Εἰδοποιούμε ὅλες τὶς Γυναῖκες τῆς Ἑλλάδας, πῶς ἰδρύθηκε «Σοσιαλιστικὸς Ὅμιλος Γυναικῶν» μὲ τοὺς ἀκόλουθους σκοποὺς :

α') Νὰ κάνει, μὲ τὴν κατάλληλὴ μὀρφωση, ἱκανὲς τὶς Γυναῖκες τοῦ τόπου μας νὰ γυρέψουνε καὶ νὰ πιτύχουνε ὅλα ἐκεῖνα τὰ δικαιώματα τῆς Γυναίκας, ποὺ πολιτικὲς προσωπικότητες ἢ πολιτικὲς ὀργανώσεις λένε πῶς ποθοῦν νὰ δώσουν στὶς Γυναῖκες τῆς Ἑλλάδας.

β') Νὰ ὀργανώσει σὲ ἐπαγγελματικὰ συνδικᾶτα ὅλες τὶς ἐργαζόμενες γυναῖκες τοῦ τόπου μὲ σκοπὸ νὰ καλυτερέψουνε τὴν οἰκονομικὴ τους θέση.

γ') Νὰ ζητήσει νὰ καταργηθοῦνε ὅλοι οἱ νόμοι ποὺ περιορίζουσι στὴν Ἑλλάδα τὰ δικαιώματα τῆς Γυναίκας.

δ') Νάχει σχέσεις μὲ τὶς γυναικείας ὁργανώσεις ὅλου τοῦ κόσμου, ποὺ ἔχουνε πρόγραμμά τους, ὅπως ὁ "Ὀμιλὸς" μας, τὴν πνευματικὴν ἀνύψωσιν καὶ τὸ ξεκλάβωμα τῆς Γυναίκας.

Σημείωση: "Ὅσες συμφωνεῖτε μὲ τὶς ἰδέες αὐτές, ἐλάτε ἢ γράψετε: ὁδὸς Παπαρηγοπούλου 15, «Σοσιαλιστικὸν Ὀμιλον Γυναικῶν» (Τμῆμα τοῦ Σοσιαλιστικοῦ Κόμματος τῆς Ἑλλάδος) Ἀθήνας.

Ἡ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΟΥ "ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΓΥΝΑΙΚΩΝ"

Ο ΣΩΤΗΡΗΣ ΣΚΙΠΗΣ εἶναι ἀναγνωρισμένος συγγραφέας στὴν ἑλληνικὴ φιλολογία. Οἱ γνώμες τοῦ λοιποῦ γιὰ πρόσωπα καὶ πράγματα μποροῦν, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ ἀντικειμενικὸ ἐνδιαφέρον ποὺ δίνουν, νὰ θεωρηθοῦν ὅτι συμβάλουν στὸ νὰ μᾶς γνωρίσουν τὸ συγγραφέα τὸν ἴδιο. Μ' αὐτὴ τὴν πρόθεσιν, χωρὶς νὰ λέμε ὅτι συμμερίζομαστε ὅλες, τὶς δημοσιεύουμε.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΣΑΝ ΕΙΔΟΣ ΛΟΓΟΔΟΣΙΑ.

Μ' αὐτὸ τὸ φυλλάδιο ποὺ εἶνε τὸ 2ο τοῦ 5ου τόμου, κλείνουν τὰ «Γράμματα». Κλείνει μιὰ περίοδος τους, ἀλλὰ ἡ νέα περίοδος τους πρόκειται νὰ ἀρχίσῃ μὲ τέτοιες ὑποσχέσεις τοῦλάχιστο, ποὺ νὰ μπορεῖ νὰ πεῖ κανεὶς πὼς θὰ εἶναι καινούριον πρᾶμα, κάτι πολὺ διαφορετικόν, ὁλωσδιόλου ἀντίθετον μὲ τὴν παλαιά.

Τὸ φυλλάδιο λοιπὸν αὐτὸ τῶν «Γραμμάτων» εἶναι ἕνας σταθμὸς γιὰ τὸ περιοδικὸν—ἕνας terminus, καλλίτερα. Δὲν ὑπάρχει καταλληλότερη στιγμή γιὰ νὰ κριθεῖ τὸ ἔργο τῶν «Γραμμάτων.» Μὲ λίγη δόση μάλιστα κακίας λέγω ὅτι ἀκίνδυνα μπορεῖτε νὰ κρίνετε τὰ «Γράμματα», νὰ τοὺς ἀρνηθεῖτε μάλιστα κάθε ἀξία, γιὰτὶ πρέπει νὰ εἰστε βέβαιοι πὼς δὲν θὰ σᾶς ἀπαντήσῃ κανεὶς ἐξ ὀνόματός τους. Ἡ παλαιὰ περίοδος τους γίνεται ἀπὸ σήμερον ἀπρόσωπη.

Ἄν ἄλλοι εἶναι ἐκεῖνοι ποὺ ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ κρίνουν τὰ «Γράμματα», ὁ ὑποφαινόμενος μπορεῖ, εἶνε ὑποχρεωμένος θὰ ἔλεγαν ἄλλοι, νὰ λογοδοτήσῃ γιὰ τὸ ἔργο τους. Θὰ πῶ λοιπὸν δύο λόγια γιὰ τὴν εὐθύνη ποὺ σήκωσα ὄντας, στὴν ἀρχή, διαχειριστὴς καὶ ἕνας ἀπὸ τοὺς συντάκτες καὶ κατόπιν ὁ Διευθυντὴς καὶ Διαχειριστὴς καὶ τὰ ἴδια «Γράμματα» αὐτοπροσώπως, καθὼς ἔλεγαν μερικοί.

Στὴν ἀρχὴ λοιπὸν τῶν «Γραμμάτων (1911)» ὑπῆρχε μιὰ συντακτικὴ ἐπιτροπὴ. Πρὶν ἀπ' αὐτὴ ὑπῆρχε στὴν Ἀλεξάνδρεια ἕνας φιλολογικὸς σύλλογος ξεχωριζόμενος μὲ τὸν τίτλον «Νέα Ζωή» ποὺ δημοσίευε ἕνα περιοδικὸ μὲ τὸ ἴδιο ὄνομα. Ἡ πρώτη (ἡ συντακτικὴ ἐπιτροπὴ τῶν «Γραμμάτων») βγήκε, ἀποσπάσθηκε ἀπὸ τὴν δεύτερη («Νέα Ζωή») καὶ ἱδρύσε τὰ «Γράμματα». Φανερώθηκε, γιὰ νὰ μὴν ποῦμε μ' ἕνα πρόγραμμα, μὲ μιὰ τὰ σ η: νὰ παρουσιάσῃ στὶς σελίδες τοῦ περιοδικοῦ ἔργα ποὺ νὰ μεταδίδουν τὴ σ υ γ κ ῑ ν ῃ σ η, ἔργα Τέχνης ποὺ μόνον σκοπὸ νὰ ἔχουν τὴν ἴδια Τέχνη, ὅπως τὰ πάντα ἐκπορευόμενα ἀπὸ τὸ Μῆδεν καὶ αὐτὸ ἐπιστρέφουν, λέγει ὁ Θεολόγος. Αὐτὴ ἡ κατάστασις βάσταξε τρία χρόνια, ὥσπου συμπληρωθοῦν οἱ πρῶτοι δύο τόμοι τῶν «Γραμμάτων». Τότε, τὸ περιοδικὸν ἔκανε καλὴ καὶ πρὸ πάντων διαλεχτὴ φιγούρα.

Ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τοῦ τρίτου τόμου οἱ σύντροφοι ἄρχισαν νὰ κουράζονται. Ἀφῆσαν, ἄλλοι ἀμέσως, ἄλλος πὺρ ὕστερα τὰ «Γράμματα». (Ἄς μὲ συγχωρέσουν, μπορεῖ καὶ νὰ ἀπασχολοῦνταν μὲ ἄλλα ἔργα ἐπιτακτικότερα στὴ στιγμὴ ἐκείνῃ τῆς ζωῆς τους). Ἐμεῖνα σχεδὸν μόνος. Ἀπὸ τότε περνούσαν μες ἀπὸ τὰ «Γράμματα» συνεργάτες ποὺ ἔπαιρναν κάπως μεγάλο μέρος καὶ στὴ σύνταξιν καὶ πορεία τοῦ περιοδικοῦ. Ἀλλὰ ἦσαν διάττοντες, διαβατάρικα πουλιά. Καὶ ἐπειδὴ οἱ συνεργάτες αὐτοί, πολλοὶ τὸν ἀριθμὸν σὲ διαδοχικὴ μεταλλαγὴ, εἶχαν διάφορες ἀντιλήψεις καὶ προτιμήσεις, τὸ περιοδικὸν μου γέμισε ἀντιφάσεις καὶ ἀντιθετικὲς ποικιλίες. Δόθηκαν σὲ καιροὺς πολλὰς ὑποσχέσεις μελετῶν, ἐρευνῶν, δημοσιευμάτων καὶ οἱ περισσότερες ἀπ' αὐτὰς δὲν κρατήθηκαν. Σ' αὐτὴ βοήθοῦσε καὶ τὸ μᾶκρος τοῦ